DAGENS KORN

”Takt er at få folk til at føle sig hjemme, når man ønskede, at de var det.”

DANSK ORDSPROG AF UKENDT OPRINDELSE

Kun ved at blive klogere på terrorens årsager, motiver og baggrund kan vi bekæmpe den effektivt. Lad os droppe de sort-hvide metaforer og give de 'mørke kræfter' navn og ansigt.

PERNILLE SKIPPER, NÆSTFORMAND FOR ENHEDSLISTENS FOLKETINGSGRUPPE, I BERLINGSKE

Fundamenter. Galschiøts kunst er for tandløs til at provokere selv den argeste islamist

kirkeligt set

AF MERETE BØYE

DEN 7. JANUAR 2015 trængte to mænd bevæbnet med kalasjnikov-geværer ind på redaktionen hos det satiriske magasin Charlie Hebdo i Paris. ”Allah er stor!”, råbte de på arabisk, idet de skød og dræbte 12 uskyldige mennesker.

10 dage senere blev Jens Galschiøts skulptur ”Abrahams børn” indviet på kunstcentret Silkeborg Bad. Kunstneren har udvalgt 600 lyse og 600 mørke citater fra henholdsvis Toraen, Bibelen og Koranen, som bliver vist på skærme.

Hermed vil Galschiøt vise, at de tre religioner er så ens, at de knap kan skelnes fra hinanden. På den måde kan man ”vise”, at fundamentalisme altid er skidt, uanset om den så er muslimsk, kristen eller jødisk.

Jens Galschiøt udtaler i forbindelse med angrebet på Charlie Hebdo til aidoh.dk (Art in Defense of Humanism) om sit kunstværk: ”Med projektets påstand om, at religionerne er lige 'gode' og lige 'onde', lægger jeg op til en inkluderende dialog, der også skal bygge bro mellem religionerne. Jeg forventer derfor ikke en ny 'Muhammed-krise', men det giver selvfølgelig stof til eftertanke, at en bladredaktion angribes, fordi de har stillet sig kritisk over for religion, som det skete for Charlie Hebdo.”

NOGEN NY Muhammed-krise skal Galschiøt i sandhed ikke vente, for der er ingen, der behøver frygte for deres liv på grund af vrede kristne og jøder. Og værket er så uskadeligt, at ikke engang den argeste islamist kan forarges over det. Det problem, der burde have meldt sig i Jens Galschiøts hoved, mens medarbejderne på Silkeborg Bad puslede med at opstille de 600 citater, der skulle nivellere alle forskelle religionerne imellem, samtidig med at kuglerne fløj om ørerne på journalister og tegnere i Paris, var følgende: Charlie Hebdo gjorde grin med alle religioner. Så hvis de tre religioner i bund og grund (fundamentalt) er det samme, hvordan kan det så være, at redaktionens lokaler ikke har været hjemsøgt af vildt omkringskydende jøder og kristne?

Det ville have klædt Jens Galschiøt at have sat sig lidt ind i fundamenterne under de tre religioner, inden han lavede sin kunst. For præmissen for værket er forkert. Dels finder man ikke frem til roden af en religion eller ideologi ved at plukke enkeltstående citater ud af helligskrifter. På den måde kan man få ”Das Kapital” til at handle om, at det frie marked er en guds velsignelse. Dels er det forkert at sige, at kristendommens fundament er Bibelen. Kristendommens fundament er Kristus.

OG DELS ER DET forkert at sige, at al fundamentalisme er skidt. Det må vel komme an på, hvilket fundament man bygger på. Og kristendommens og islams fundamenter er grundlæggende forskellige (fundamentalt forskellige, kunne man også sige).

ILLUSTRATION: FRA UDSTILLINGEN "ABRAHAMS BØRN" PÅ SILKEBORG BAD

Islam bygger på Koranen, og mens Galschiøt har ret i, at man godt kan finde smukke tanker i Koranen, så er det dog svært at komme udenom, at den over en bred kam opfordrer til, at muslimer skal undertrykke anderledes tænkende og begrænse kvinders udfoldelse uden for hjemmet.

Islam bygger på Koranen, og mens Galschiøt har ret i, at man godt kan finde smukke tanker i Koranen, så er det dog svært at komme udenom, at den over en bred kam opfordrer til, at muslimer skal undertrykke anderledes tænkende og begrænse kvinders udfoldelse uden for hjemmet. Desuden rummer den løfter om himmelsk luksus for den, der dræber vantro i profetens navn.

Kristendommen bygger derimod på Kristus. Kristus prædikede kærlighed, ligeværd, tilgivelse, barmhjertighed og evighedshåb. Derfor er kristen fundamentalisme noget helt andet end islamisk fundamentalisme.

MEN GALSCHIØT ØNSKER ikke at prikke alt for meget til muslimerne: ”Jyllands-Posten prøvede at få mig til at bakke op omkring Muhammed-tegningerne – men jeg afslog. Jeg mener nemlig ikke, at tegningerne var et forsvar for ytringsfriheden eller et forsøg på kunstnerisk fortolkning og dialog, men snarere et projekt, der gik ud på at mobbe og provokere muslimerne, og som dermed ville fungere som en slags 'hate speech' og stigmatisering,” siger han.

Kristne fundamentalister vil han derimod gerne provokere. I 2006 opstillede han en skulptur af en gravid, korsfæstet Kristus-figur foran Københavns Domkirke i protest mod abortmodstandere og kristne fundamentalister. Dem kan man roligt ”mobbe og provokere” og – i næsten bogstavelig forstand – ”stigmatisere”, for det er en del af de kristne fundamentalisters fundament, at man skal vende den anden kind til.

Galschiøt provokerer derimod ingen, der kan finde på at reagere med at stikke ham en bøde, sætte ham i fængsel eller slå ham ned på gaden. Han sætter med andre ord intet på spil med sin kunst. Den er bare til dekoration; et sofastykke, som sikkert allerede pryder adskillige pæne hjem på moderigtigt indrammede plakater.

Mens de kulturelle fylkes på Silkeborg Bad for at beundre Galschiøts overfladiske og ligegyldige mainstream-skulptur, blev Katrine Winkel Holm i tirsdags afhørt af politiet. Hun er nemlig formand for Trykkefrihedsselskabet, som har udstillet nogle billeder af den islamkritiske svenske kunstner Dan Park.

Det er de gode mennesker i Kristendemokraterne, som har meldt hende, idet de mener, at udstillingen overtræder racismeparagraffen. Her kunne man ellers tale om mod og om at være kontroversiel og provokerende og skabe debat. Hvilket vel – fundamentalt set – er det, vi skal bruge kunsten til. Eller hvad?

Kirkeligt set skrives på skift af folketingsmedlem og tidligere minister **Birthe Rønn Hornbech** (V), teolog og generalsekretær i Luthersk Mission **Jens Ole Christensen**, biskop over Aarhus Stift **Kjeld Holm**, ph.d. og lektor i socialvidenskab og globale studier på Roskilde Universitet **Bjørn Thomassen** og **Merete Bøye**, sognepræst og medredaktør af nytbabel.dk

fra ugens debat på nettet

I den kommende valgkamp vil flere partier og interesseorganisationer sætte abort på dagsordenen. Hvordan det skal gøres, er der dog ikke enighed om.

”Alt, jeg kan se, er religiøse ekstremister, der vil tvinge andre til at følge deres religiøse regler.”
Rolf Kristensen på k.dk

”Abortmodstanderne er ikke uenige om målet, nemlig at vi ikke må tage ufødte menneskers liv. Det er en kendsgerning, at hele arvemassen er til stede ved undfangelsen, og resten er kun et spørgsmål om næring og tid, før vi har en teenager, der er på vej til at flytte hjemmefra.”
Jenny Brondbjerg på k.dk

”Adgangen til abort er en vigtig del af vores mulighed for at vælge vores egen fremtid. Effektiv fødselskontrol er en forudsætning for kvinders frihed og lighed, på arbejdsmarkedet og i det øvrige samfund.”
Gry på k.dk

”Vi lever i en verden, hvor masser af børn er forældreløse og lever under de kummerligste forhold. Det allersidste, vi har brug for, er, at kvinder, der af den ene eller anden årsag ikke magter moderrollen, skal påtvinges at gennemføre graviditet. Der må abortmodstandernes fine fornemmelser for etik og livets ukrænkelighed vige for retten til et værdigt og trygt liv for de implicerede børn og for respekten for den enkelte kvindes evne til at evaluere sin egen livssituation og forældreevne. Kan simpelthen ikke forstå, at den slags idioti kan forekomme i 2015 i Danmark.”
Louise Rasmussen på k.dk

”Kærligheden glæder sig ikke over uretten, men glæder sig over sandheden. Det er ikke et spørgsmål om at have ret i sine argumenter, men lad os give sandheden en chance og få en ærlig og åbenhjertig redegørelse for, hvad det har betydet for de mange, som har måttet træffe en sådan alvorlig beslutning. Det har nok ikke været nogen nem situation – hverken før, under eller efter – at skulle vælge en abort. Men vi har lov til at lære af hinanden og blive klogere på livet. Sandheden om dette bør ikke fortsat holdes nede af ideologiske bannerførere, som tordner mod andre med fordømmende udtryk om ekstremisme og tvang.”
Jens Chr. Olesen på k.dk

”Jeg er åben for at se på at begrænse aborter. I andre lande har det været en succes at udlevere gratis prævention til unge og at tilbyde specielt unge kvinder at få varige løsninger så som spiral eller hormonstave uden beregning. Det nedbringer antallet af uønskede graviditeter og dermed også antallet af aborter. Måske det var en idé til Kristeligt Folkepartis principprogram? Gratis spiraler til 15-årige?”
Søren Kongstad på k.dk

”Undskyld mig, men gudskelov for, at der findes abort. Der bliver også født mange børn, som bliver tvangsfjernet både i tidlig og sen alder. Hvor godt tror I, de børn har det, og noget helt andet: Hvad tror I, det koster? (hårdt sagt, jeg ved det godt) Og jo, jeg har selv fået en abort, før jeg fik børn...”
Maria Pedersen på facebook.com/kristeligt

Kommentarerne er hentet blandt Kristeligt Dagblads læserkommentarer på k.dk og på Kristeligt Dagblads Facebook-side. Du kan selv deltage i debatten på www.k.dk og på www.facebook.com/kristeligt

kronik | **Det lykkedes Danmark at** bevare neutraliteten under Første Verdenskrig, men tyngende ekstraindkaldelser til en sikringsstyrke og overvældende prisstigninger lagde store byrder på det meste af den danske befolkning. Dog ikke på de såkaldte gullaschbaroner, som tjente styrtende på at sælge konservesdåser til begge krigens parter

KRISTELIGT DAGBLADS KRONIK
14. MARTS 2015
AF OVE STEN RASMUSSEN

En verdenskrig kom forbi

”DU PUSLING-LAND, SOM hygger dig i smug, mens hele verden brænder om din vugge”.

Linjerne står i sangen ”Som dybest brønd gi'r altid klarest vand” af Jeppe Aakjær (1866-1930), som skrev den under Første Verdenskrig.

Hans digtning funkler stadig ved sin sociale indignation, og forbitrelsen over gårdmandsklassens underkuelse af tyendet vil altid placere ham på øverste trin af rangstigen blandt vrede poeter.

Derfor er det også med stor undren, man nærlæser de næsten ikonografiske linjer om puslingelandet, der hygger sig i smug. Stemningen svæver sorgløst omkring den danske rug, der drær, ”mens lærken trilrer og grågøge kukke”. Etcetera, etcetera.

Der var aldeles ingen hygge på færde i det Danmark, hvis eksistens under verdenskrigen 1914-1918 afhang af en neutralitet, som også vore nærmeste stormagter respekterede.

Bitter over al måde var for eksempel den tvungne krigsdeltagelse i fjendens sold. Efter tabet af Hertugdømmerne efter krigen i 1864 blev henved 30.000 unge danske mænd som tyske statsborgere tvunget ind i Første Verdenskrig. Cirka 6000 af dem måtte betale med livet på slagmarken – det var den løsesum, som Henrik Pontoppidan skrev bevægende om i ”Det lyder som et eventyr, et sagn fra gamle dage”, hans smukke digt om Genforeningen i 1920.

Det var også langtfra hyggeligt, at Danmark måtte etablere en sikringsstyrke, der kunne garantere landets neutralitet over for både Tyskland og England. Stemningen i det danske folk er bedst beskrevet af den førende lokalhistoriske forfatter i provinsen, viceskoleinspektør Carl Svenstrup, i ”Grenaa Bys Historie”.

Efter drabet i Sarajevo den 8. juni 1914 på den østrigske tronfølger, ærkehertug Franz Ferdinand, og hans hustru trak det op til krig mellem på den ene side Østrig, Tyskland og Rusland, Serbien og Frankrig på den anden side. Englands indtræden beroede på, at Tyskland var trængt ind i Belgien på sit felttog mod Frankrig. Snart var over en halv snes lande i Europa indblandet i krigen.

Danmark erklærede sig straks neutralt og indkaldte en sikringsstyrke på 18.000 mand. Det er ingen overdrivelse, at stemningen herhjemme var yderst alvorlig, skriver Carl Svenstrup, og at der ikke siden 1864 havde været en situation, der kunne blive så faretruende for landet som den øjeblikkelige.

FRA TYSK SIDE BLEV der fremsat krav til Danmark om minespærring i de danske bælter. Kong Christian X markerede sig lidenskabeligt i statsrådsdebatten, hvor han klart gik ind for udlægning af miner. Han henvendte sig også personligt til sin slægtning, den engelske konge, Georg V. Aldeles fortroligt lod han denne forstå, hvad Tyskland forblev uvidende om, at minerne ikke var armerede.

Lørdag morgen den 1. august 1914 forelå indkaldelsesordren til sikringsstyrken og værnepligtige fra Grenaa og omegn skulle give møde på rådhuset. Uden for rådhuset var der hele dagen og aftenen, ja ud på natten, sort af mennesker, og der rådede en mørk og dyster stemning, der kulminerede, da efterretningen om Tysklands krigserklæring indløb.

▲ **Krigen var hård for de fleste, men ikke for de såkaldte gullaschbaroner, der tjente godt på at sælge dårlig konserves til begge krigens parter. – Arkivfoto.**

Grædende hustruer klyngede sig til deres mænd, som nu skulle forlade hjemmet. Især i småkårshjem var det et stort problem, når forsørgeren pludselig blev taget bort.

For håndværkere og handlende var indkaldelsen en ikke mindre alvorlig sag. Dertil kom, at man fra første dag var klar over, at krigen ville medføre dyrtid for hele landet. Trommen gik i gaderne med underretning om, at politiet forbød alt salg af spiritus både i beværtninger og forretninger.

Med mesterligt diplomati, væsentligt takket være den radikale udenrigsminister Erik Scavenius (som blev forkætret statsminister under Anden Verdenskrig) og den ligeleldes radikale indenrigsminister Ove Rode lykkedes det at overbevise britiske og tyske beslutningstagere om, at Danmark kunne handle med begge krigsførende stormagter.

Dog måtte det danske Industriråd og Grosserer-Societetet garantere over for den britiske regering, at import fra Storbritannien ikke blev geneksporteret til Tyskland.

Man havde ellers fra første færd næret alvorlig tvivl om, hvorvidt det ville lykkes at holde Danmark neutralt og uden for krigen. Pengeudtræk af bankerne var øjeblikkelig i fuld gang. Pengene lå sikrest hjemme, mente folk, og Handelsministeriet bestemte, at hver kontohaver højst kunne hæve 300 kroner pr. uge. Mistillid til seddelpenge viste sig hurtigt gennem ”hamstring” (et nyt ord i de dage) af sølv- og kobbermønter. Snart havde staten sat rødbrune enkronesedler i omløb.

Trods stærk stigning i gaspriserne blev det nødvendigt at begrænse forbruget af gas. Der blev simpelthen lukket for gassen fra klokken 19.30 til klokken 5 om morgenen. Elektricitet kendte man endnu ikke til, men tørv kom igen til ære og værdighed som brændsel.

Sikringsstyrkens tjenestetid varierede, så man kunne være indkaldt to og en halv måned og derefter hjemme i femseks måneder. Lempelser kunne også bestå i, at soldater fik frihed til deltage i markarbejde hos kvarterværter på landet.

SOLDATERNES SÅRE beskedne aflønning var 90 øre om dagen, hvoraf der skulle betales for kost. Reelt var der kun 25 øre tilbage til en kop kaffe og et stykke wienerbrød. Hvad jeg ikke har kunnet verificere, er den påstand, at en del af sikringsstyrken havde op til 30 måneders tjenestetid. Der blev dog taget hensyn til, hvorvidt de indkaldte havde forsørgerpligt.

Min far fortalte mig, at han under indkaldelsen til sikringsstyrken påtog sig at stoppe huller på sine soldaterkammeraters sokker. Pris: fem øre pr. hul. Pengene sendte han hjem til familien.

Den nu afdøde satiriske årbog Blæksprutten bragte i sin første udgave i 1916 en udlægning af ordet ”billig”: ”Gammelt dansk ord, nu ude af brug”. Det var givetvis en vittighed, som læserne kunne forstå.

I 1915 måtte danskerne betale 20 procent mere for margarine, 33 procent mere for koks, 50 procent mere for sukker, 57 procent mere for rugbrød og hele 98 procent mere for kartofler, end de havde gjort året før. Generelt steg priserne med 16-18 procent under Første Verdenskrig.

Men nogle hyggede sig aldeles ikke i smug. Krigen fik sine skrupelløse spekulanter, der tjente styrtende rigdomme på salg af gullasch i konservesform af yderst tvivlsom kvalitet. Meget stærke krydderier slørede den mistænkelige duft fra dåsen.

Det var slet og ret føden til de hårdt prøvede soldater i det krigsførende Europas skyttegrave. Vulgariteten hos de nyrige blev også båret til skue ved, at gullaschbaronen tændte sin cigar med en 100-kroneseddel som fidibus. På det punkt fik Jeppe Aakjær alligevel ret.

Ove Sten Rasmussen er journalist og tidligere redaktør på Kristeligt Dagblad

KRONIKKEN PÅ MANDAG:
Jørgen Kjærgaard, lektor: Gælder ytringfriheden på prædikestolen?